

Openbaring aan Johannes

1

Rondreis Avond 2/3

Februari 2018

Metta Wierenga

Samenvatting Avond 1

1. Hoe wil Openbaring gelezen worden?
 - Drie genres met elk hun eigen kenmerken en uitleg
 - Begrip bij respect voor de genres
2. Inzoomen op Openbaring 1 en 22
 - Inclusio toont doel en belang van het boek
3. De belangrijkste uitleg-theorieën van Openbaring en de valkuilen bij uitleg
4. De hoofdboodschap van Openbaring
 - Bemoediging en aanmoediging, vooral in moeilijke tijden: blij trouw, leef heilig tot het einde, de beloning wacht!
 - Hoop bieden door hemels perspectief op de werkelijkheid: het einde staat vast, want Christus heeft overwonnen

Avond 2: 8 februari

1. Welke **structuur** heeft Openbaring?
2. De 7 **boodschappen** aan de gemeenten, in Openbaring 2-3
3. Het **troonvisioen** in Openbaring 4-5.
4. De strijd in **drie reeksen van 7**: de zegels, de bazuinen en de schalen, in Openbaring 6-16
5. De **strijders**, in Openbaring 12-14
6. Samenvatting

1. Hoe is Openbaring opgebouwd?

Het belang van kennis van de structuur:

- Cruciaal voor de interpretatie
- 'Schrijf nu op wat je hebt gezien...', 1:19 => Apocalyps is een vorm van literatuur
 - literaire technieken ondersteunen de boodschap en de interpretatie
 - inzicht door te ontdekken hoe deze functioneren in het geheel van het boek

Proloog: Openings visioen	Centraal visioen	Scene 2: Visioenen van oordeel met intermezzo's: God voltrekt zijn oordeel over zijn vijanden, wat lijden met zich meebrengt voor de gelovigen			Scene 3: Eind- visioen
Opschrift 1:1-3	De troon van God en het Lam	1ste-6de zegel 4 ruiters 6-8	De verzegel- den en de triomferende menigte, 7	7de zegel Stilte in de hemel, wierook, 8:1-5	Bruiloft van de bruide- gom en de bruid. Hemel en aarde worden één.
Zeven pastoraal profe- tische bood- schap- pen aan de kerk(en)		1ste-6de bazuin 8:6-9:21	Joh. moet profeteren en de 2 getuigen 10:1-11:14	7de bazuin Tijd van oor- deel en beloning 11:15-19	
		Het kosmisch conflict tussen de draak en het lam (vrouw en draak, de 2 beesten), 12-14			
		1ste-6de schaal) 15-16 (als inleiding op 17-22)		7de schaal Het is voorbij!	
1:4-3:22		4:1-5:14	Val van Babylon, 17-18	Overwinnings- lied 19:1-10	
					21-22

Portret van Jezus

- Jezus Christus, de verrezen Heer, in al zijn goddelijke glorie, de vervulling van vele profetieën
- Jezus als Rechter, die oordeel zal brengen
- Jezus als machthebber, met autoriteit over dood en leven

Deze Jezus heeft het **recht** profetische boodschappen aan de kerken te geven!

Op.2-3: zeven pastoraal-profetische boodschappen

Een vaste structuur bij elke kerk:

- 1 'Schrijf aan de engel van de gemeente in ... '
- 2 Beschrijving van Christus – vaak een echo van een gedeelte uit het portret van Jezus (Opb.1)
- 3 Compliment (bij alle gemeenten behalve Laodicea)
- 4 Veroordeling (bij alle gemeenten behalve Smyrna en Filadelfia)
- 5 Oproep - aanmoediging of waarschuwing
- 6 'Wie overwint ... ' - eschatologische belofte voor degenen die overwinnen (trouw blijven), vaak iets uit het slotvisioen in Opb. 21 & 22
- 7 'Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.'

Op.2-3: zeven pastoraal- profetische boodschappen

Problematiek van de gemeenten:

- Verschillende soorten vervolging:
 - ‘veel verdragen omwille van mijn naam’
 - laster, gevangenschap, dood
- Sterke verleiding tot aanpassing / sluiten van compromis, bv
 - eten van vlees gewijd aan afgoden: de culturele norm
 - steun aan politieke machthebbers en sociale status quo

Op.2-3: zeven pastoraal- profetische boodschappen

Problematiek van de gemeenten:

- ▶ Verleiders met symbolische namen (leer van Bileam, van de Nikolaieten, Izebel):
 - verwijzingen naar afgoderij, overspel en (geestelijke) ontucht
 - uiteindelijk zit satan er achter ('troon van satan')

Op.2-3: zeven pastoraal- profetische boodschappen

Ooproep om te overwinnen. Hoe?

- de eigen gemeenschap tegen het licht te houden:
 - In hoeverre is er aanpassing aan de maatschappij?
 - In hoeverre doen we concessies?
 - Hoe zit het met eigendunk, tolerantie, immoraliteit in onze gemeente?
- De goede keuzes maken in de strijd – de rest van Openbaring gaat over de strijd en hoe die te winnen
- 21:7 'Wie overwint komen al deze dingen toe. Ik zal zijn God zijn en hij zal mijn kind zijn.'

Het troonvisioen in Op.4&5

De troon (van God):

komt 43x voor, waarvan 19x in Openb. 4 & 5

Een tweeluik over God en het Lam

- God en van het Lam: allebei op de troon
- Johannes ziet een troonzaal waar vertegenwoordigers van de gelovigen en hemelbewoners God en het Lam aanbidden
 - God en het Lam hebben recht op onze aanbidding

Het troonvisioen in Op.4&5

Wat Johannes hoort en ziet vullen elkaar aan:

- Johannes hoort over de overwinning van
 - de leeuw uit de stam Juda, Gen.48:9-10
 - de telg van David, Jes.11:1-4

= beeld van Messiaanse krachtige heerser

- Johannes ziet een lam dat eruit zag of het geslacht was, met 7 horens en 7 ogen

= beeld van het Pesachlam (Ex.12:3-6) en de mishandelde dienaar (Jes.53)

- Samen een **nieuw symbool**: overwinning en heersen door opoffering en kwetsbaarheid

Het troonvisioen in Op.4&5

- Troon staat voor: koningschap en macht
 - Lam staat voor: opoffering en kwetsbaarheid
 - God **is aan de macht**
 - God **overwint** de wereld niet door machtsvertoon, maar door het lijden en de dood van Christus, de betrouwbare getuige.
-

Het troonvisioen in Op.4&5

De verzegelde boekrol

- Niemand anders dan het Lam mag deze openen, want:

Het Lam is geslacht en heeft mensen gekocht voor God, 5:9

De verzegelde boekrol

- Beschrijft Gods plan van redding en oordeel
- Alleen het Lam kan de boekrol openen, want Hij heeft met zijn overwinning de uitvoering van Gods plan mogelijk gemaakt
- Toont hoe christenen delen in de komst van Gods koninkrijk door de navolging van Christus in getuige-zijn, opoffering en overwinning

Hfst	Onderwerp
2-3	<p>Boodschappen aan de kerk(en):</p> <ul style="list-style-type: none">• Bemoediging en waarschuwing• Blijf Jezus radicaal volgen, ook als het je alles kost
4-5	<p>Het troonvisioen:</p> <ul style="list-style-type: none">• God en het Lam hebben alle macht• God overwint door opoffering en kwetsbaarheid• God en het Lam hebben recht op eindeloze aanbidding

Inzoomen op Openbaring 6-20

Opb.
1-5

Opb.
6-20

Opb.
21-22

Wat er gebeurt in de symbolische wereld: **strijd**
Opb.4-11 en Opb.15-16

De **strijders** symbolisch gepresenteerd
Opb.12-14 en Opb.17-20

- 7 Zegels
- 7 Bazuinen

- 7 Schalen

- De vrouw
- De draak en 2 beesten
- Lam en de zijnen

	Opb. 6:1-8:5	Opb. 8:6-11	Opb. 15:1-16:21
1 t/m 6	<p>De zeven zegels</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door oorlog, ziekte en hongersnood • 1/4 deel 	<p>De zeven bazuinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door Exodusrampen • 1/3 deel 	<p>De zeven schalen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door Exodusrampen • Alle volgelingen van het beest
intermezzo	<p>De verzegelden: volk van God is veilig gesteld (verzegeld)</p>	<p>De profeterende getuigen: God krijgt de eer die Hem toekomt!</p>	<p>De zaligspreking: Jezus komt, sta klaar!</p>
7	<ul style="list-style-type: none"> • Gebedsverhoring: God zal verschijnen! 	<ul style="list-style-type: none"> • God verschijnt & de Messias is nu Koning! 	<ul style="list-style-type: none"> • God verschijnt & het is voorbij!

1ste-6de zegel 4 ruiters	De verzegelden en de triomferende menigte	7 ^{de} zegel Stilte in de hemel, wierook
6	7	8:1-5

Zegels 1-4:

- De vier ruiters als symbolen van overwinningshonger, hongersnood, ziekte en oorlog
- Betreft 1/4 deel van de aarde

Zegel 5:

- Vraag om wraak door martelaren;
- Antwoord: heb geduld, er komen nog meer martelaren

Zegel 6:

- De grote dag van toorn
- Nog geen oordeel, want God heeft geduld
- Resultaat: angst en vluchtdrang

Wie kan die dag doorstaan? Antwoord in Opb.7

1 ^{ste} -6 ^{de} zegel 4 ruiters	De verzegelden en de triomferende menigte	7de zegel Stilte in de hemel, wierook
6	7	8:1-5

Intermezzo

De verzegelden kunnen die dag doorstaan:

- Johannes hoort: 144.000 uit Israël dragen het zegel
- Johannes ziet: een grote triomferende menigte uit alle volken in het wit gekleed

(Vergelijk horen en zien in Op.5: de leeuw en het lam)

Een **nieuw** beeld:

- Het complete volk van God, al Abrahams kinderen
- Beschermd (verzegeld) in de strijd & tegen de satan
- Hebben overwonnen
- Belofte: voorproefje van de nieuwe hemel en aarde

1 ^{ste} -6 ^{de} zegel 4 ruiters	De verzegelden en de triomferende menigte	7de zegel Stilte in de hemel, wierook
6	7	8:1-5

Zegel 7:

- Stilte en gebeden
- Gebedsverhoring: **Gods verschijning wordt aangekondigd:**
 - Donderslagen, groot geraas, bliksemschichten, aardbeving (verwijzing naar Gods verschijning op de Sinaiï (Ex.19:16-20))
- Aankondiging van de **bazuinen** (8:2):

1ste-6de bazuin	Johannes moet profeteren en de 2 getuigen	7 ^{de} bazuin Tijd van oordeel en beloning
8:6-9:21	10:1-11:14	11:15-19

Bazuinen 1-4:

- 1/3 van de aarde verbrandt
- 1/3 van de zee wordt bloed
- 1/3 van de rivieren & waterbronnen wordt bitter
- 1/3 deel verduisterd

Natuurrampen met echo's van de Exodusrampen

De Exodusrampen (Ex. 7:14-12:30) lieten zien dat God de machtigste was en ze straffen Egypte om Israël te bevrijden.

Boodschap:

- God is machtig en zijn plagen zullen 'Rome' treffen om de gelovigen te bemoedigen en te bevrijden.

1ste-6de bazuin	Johannes moet profeteren en de 2 getuigen	7 ^{de} bazuin Tijd van oordeel en beloning
8:6-9:21	10:1-11:14	11:15-19

Bazuin 5:

- Sprinkhaan-schorpioenen onder leiding van de vernietiger. Zij mogen pijnigen, niet doden
Echo van Ex.10:4 en Joël 1-2

Wie pijnigen ze?:

- **Niet** de planten, struiken en bomen (zoals in Ex.10)
- **Niet** de verzegelden

Boodschap?

- Beperkte tijd (5 maanden) wordt Gods oordeel uitgevoerd door demonische wezens
- Ook Satans acties zijn onder Gods controle

1ste-6de bazuin	Johannes moet profeteren en de 2 getuigen	7 ^{de} bazuin Tijd van oordeel en beloning
8:6-9:21	10:1-11:14	11:15-19

Bazuin 6:

Beeld van grote strijd:

- Ontelbare (Johannes hoort het aantal) paarden en ruiters uit het noorden
- 1/3 deel van de mensen door hen gedood

Boodschap:

- Oordeel en waarschuwing

Resultaat:

- Géén bekering, 9:20-21

Intermezzo

1 ^{ste} -6 ^{de} bazuin	Johannes moet profeteren en de 2 getuigen	7 ^{de} bazuin Tijd van oordeel en beloning
8:6-9:21	10:1-11:14	11:15-19

Johannes moet profeteren, Opb.10:

- Echo's van Ezechiël 1:1-3:11
- Opeten boekrol: verwerken van de boodschap

De twee getuigen gehuld in boetekleed, Opb.11:

- Een gelijkenis over de cruciale rol van de kerk voor de bekering van de volken op aarde
- Vervuld van de Geest volgt de kerk Christus na: bereid te sterven met zekerheid van de wederopstanding

Resultaat: bekering! 11:13

1 ^{ste} -6 ^{de} bazuin	Johannes moet profeteren en de 2 getuigen	7de bazuin Tijd van oordeel en beloning
8:6-9:21	10:1-11:14	11:15-19

Bazuin 7:

- Het begin van de heerschappij van de Messias
- God laat zijn woede razen = introductie van de zeven **schalen** (zie 15:1)
- Tijd van oordeel over de doden
 - beloning voor de heiligen
 - vernietiging van de vernietigers
- **God verschijnt**
 - Donderslagen, groot geraas, bliksemschichten, aardbeving, zware hagel
verwijzing naar Gods verschijning op de Sinaï (Ex.19:16-20) en naar Zegel 7 (Opb.8)

Samenvatting zegels & bazuinen

6-8:5

De zeven **zegels** en de verzegelden:

- Oordeel en waarschuwing door oorlog, ziekte en hongersnood
- 1/4 deel

Het volk van God is veilig gesteld (verzegeld)

- Gebedsverhoring: **God zal verschijnen!**

Kortom:

- Boodschap van oordeel over kwaad en kwaadwillenden
- Boodschap van bescherming aan de gelovigen en oproep om net als Christus te getuigen

8:6-11

De zeven **bazuinen** en de profeterende getuigen:

- Oordeel en waarschuwing door Exodusrampen
- 1/3 deel

De kerk getuigt: God krijgt de eer die Hem toekomt!

- **God verschijnt** & de Messias is nu Koning! De 24 oudsten danken daarvoor.

1-6

Inter-mezzo

7

Inzoomen op Openbaring 6-20

Opb.
1-5

Opb.
6-20

Opb.
21-22

Wat er gebeurt in de symbolische wereld: **strijd**
Opb. 4-11,15-16

De **strijders** symbolisch gepresenteerd
Opb.12-20

- 7 Zegels
- 7 Bazuinen

- De vrouw
- De draak en 2 beesten
- Lam en de zijnen

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

Steeds de oproep om te overwinnen in de heilige oorlog, maar...
wie of wat moeten we overwinnen?

Antwoord in Opb.12-14:

De hoofdpersonen in heilige oorlog van Opb.6-11 worden gesymboliseerd door:

1. De vrouw
2. De draak
3. De twee beesten
4. Het Lam en de zijnen

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

1. **De vrouw**, Opb.12:1-6, 13-17

- Echo's van Gen.3:15, Jes.66:7-9
- Zij staat voor
 - Gods volk, uit wie de Messias voortkomt, 12:5 (Ps.2)
 - En voor de kerk, die Gods bescherming geniet, 12:13-116
 - Dus: voor *allen die zich aan Gods geboden houden en bij het getuigenis van Jezus blijven.* 12:17
- Doelwit van de satan, 12:17

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

2. De draak, Opb.12:1-18

- *Slang van weleer, duivel, satan, verleider, aanklager, 12:9-10*
- Uit de hemel gegooid, op de aarde, 12:9, en is daarmee overwonnen, 12:10
- Nog wel macht op aarde, 12:13-17: hij misleidt en vervolgt de Messias en de kerk

Hoe heeft de satan macht op aarde?

- Hij heeft handlangers: de 2 beesten

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

3. De twee beesten - beest uit de zee, Opb.13:1-89

- Echo's van Jes.27:1, Dan.7:2-8
- Beeld van afgoderij: keizercultus, wereldrijk, hoogmoed

- Het beest uit de zee strijdt met de heiligen en overwint hen, 13:6
- Maar in 15:2 staat dat heiligen het beest overwonnen hebben
 - Vraag: wat is overwinning in hemels perspectief?
 - Antwoord:
 - Je naam staat in het boek van het leven, 13:8
 - Je blijft trouw aan Christus, desnoods tot in de dood, 13:9-10

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

3. De twee beesten - beest uit de aarde, Opb.13:11-18

- beeld van economische macht: loyaliteit noodzakelijk om handel te kunnen drijven, 13:16
- promoot de aanbidding van het beest uit de zee
- 666 =
 - $3 \times 7 - 1$ -> de mens groot in zijn beperking?
 - Gematria? Keizer Nero

Opb.12-14 | De heilige oorlog tussen de draak en het Lam

4. Het Lam en de zijnen, 14:1-13

Meer uitleg over de 144.000 verzegelden uit Opb.7: symboliseren heel Gods volk

- Maagdelijk: beeld van geen overspel door afgoderij
- Geen leugen over hun lippen, itt Satan de grote leugenaar

Tijd van oordeel is gekomen, 14:12-20

- De val van Babylon aangekondigd, 14:8
- Dubbele oogst:
 - Graanoogst: rust voor gehoorzamen
 - Druivenoogst: woede voor de kwaadwilligen

Inzoomen op Openbaring 6-20

Opb.
1-5

Opb.
6-20

Opb.
21-22

Wat er gebeurt in de symbolische wereld: **strijd**
Opb. 4-11,15-16

De **strijders** symbolisch gepresenteerd
Opb.12-20

- 7 Zegels
- 7 Bazuinen

- 7 Schalen

- De vrouw
- De draak en 2 beesten
- Lam en de zijnen

Schalen – inleiding in 15:1-8:

- Lied van Mozes en van het lam, gezongen door christenen in de hemel die al overwonnen hebben

Boodschap:

God is de machtige overwinnaar:

- bevrijding van de onderdrukking
- Gods rechtvaardige heerschappij komt er aan

15:5 *Hierna zag ik de hemelse tempel, de verbondstent, opengaan.*

Vergelijk 11:19 (ná de zevende bazuin): *Toen ging Gods tempel in de hemel open en verscheen daar de ark van het verbond. Er volgden bliksemschichten, groot geraas, donderslagen, een aardbeving en zware hagel.*

1ste-6de schaal)

7de schaal

15-16 (als inleiding op 17-22)

Het is voorbij!

Schalen 1-4:

- Zweren bij **alle** aanbidders van het beest
- Dood van **alle** zeewezens door bloed ipv water
- **Al** het water wordt bloed
- Hitte / verbranding van godslasteraars

Schaal 5:

- Duisternis in het rijk van het beest

Schaal 6:

- Droge rivier maakt de weg vrij voor aanval van koningen uit het oosten

Natuurrampen met echo's van de Exodusrampen en reële oorlogsdreiging in de eerste eeuw

Boodschap:

- God vergeldt de onderdrukkers van zijn volk
- Maar zij bekeren zich niet!, 16:9 & 11

1ste-6de schaal)

7de schaal

15-16 (als inleiding op 17-22)

Het **is voorbij!**

Intermezzo

16:15 *'Ik kom onverwacht als een dief!'*

Gelukkig is wie wakker blijft en zijn kleren aanhoudt: hij hoeft niet naakt rond te lopen en zich voor iedereen te schamen.

Schaal 7:

- *'Het is voorbij!'*
- *'bliksemschichten en groot geraas en donderslagen. Er kwam een zware aardbeving'*
- Babylon en alle steden verwoest
- God wordt gelasterd vanwege de hagelstenen

	6:1-8:5	8:6-11	15:1-16:21
1 t/m 6	<p>De zeven zegels</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door oorlog, ziekte en hongersnood • 1/4 deel 	<p>De zeven bazuinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door Exodusrampen • 1/3 deel 	<p>De zeven schalen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oordeel en waarschuwing door Exodusrampen • Alle volgelingen van het beest
intermezzo	<p>De verzegelden: volk van God is veilig gesteld (verzegeld)</p>	<p>De profeterende getuigen: God krijgt de eer die Hem toekomt!</p>	<p>De zaligspreking: Jezus komt, sta klaar!</p>
7	<ul style="list-style-type: none"> • Gebedsverhoring: God zal verschijnen! 	<ul style="list-style-type: none"> • God verschijnt & de Messias is nu Koning! 	<ul style="list-style-type: none"> • God verschijnt & het is voorbij!

Samenvatting

Oproep aan de kerk(en): Blijf radicaal trouw aan Jezus, ook als het je alles kost

- Waarschuwing: zo niet, dan ben je geen kerk meer
- Belofte: 'Wie overwint komen al deze dingen toe. Ik zal zijn God zijn en hij zal mijn kind zijn.' 21:7

Troonvisioen:

- God en het Lam hebben werkelijk heerschappij, ook over de geschiedenis
- God overwint door opoffering en kwetsbaarheid

Zegels, bazuinen, schalen en intermezzo's:

- God voert zijn oordeel uit over de satan en satans volgelingen, symbolisch getoond door strijd en exodusplagen
- Bescherming van en getuigenis door de kerk
- Oplopende ernst, maar zéker einde: God is Koning en de overwinnaars zullen met Hem en het Lam regeren

Avond 3: 15 februari

- Wat symboliseren de hoer en de bruid, oftewel Babylon en het nieuwe Jeruzalem en wat hebben zij met de hoofdboodschap van het boek te maken?
- De beloften van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde
- Het is handig om voorafgaand aan deze avond Openbaring 17-22 thuis te lezen.

Aanbevolen boeken

Grote lijnen en theologische boodschap:

- Bauckham, Richard, *The Theology of the Book of Revelation*, Cambridge University Press, 1993
- Gorman, Michael J., *Reading Revelation Responsibly*, Wipf&Stock Pub, 2010
- Metzger, Bruce, *Breaking the Code*, Abingdon Press, 2006

Vers-voor-vers-uitleg:

- Fee, Gordon. *Revelation: A New Covenant Commentary*, Casemate Publishers, 2013
- Grandia, Cock. *Op de uitkijk, Dagboek Openbaring*. Jongbloed, 2012